

УДК 27-789.17-055.1(477)

DOI: 10.24919/2312-2595.8/50.240966

Юрій СТЕЦИК

доктор історичних наук, професор, професор кафедри історії України, Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, вул. Івана Франка, 24, м. Дрогобич, Україна, індекс 82100 (stetsyk_u_o@ukr.net)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1795-687X>

ResearcherID: <https://publons.com/researcher/1959605/E-5136-2018>

Антоніна БОЙЧУК

аспірант Навчально-наукового інституту музичного мистецтва, Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, вул. Івана Франка, 24, м. Дрогобич, Україна, індекс 82100 (art_science@ukr.net)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5401-8343>

Бібліографічний опис статті: Стецик, Ю., & Бойчук, А. (2021). Духовна офіра брата Йосафата (Василя) Рогатинського ЧСВВ (1885–1948). *Проблеми гуманітарних наук: збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія Історія*, 8/50, 87–98. doi: <https://doi.org/10.24919/2312-2595.8/50.240966>.

**ДУХОВНА ОФІРА
БРАТА ЙОСАФАТА (ВАСИЛЯ) РОГАТИНСЬКОГО
ЧСВВ (1885–1948)**

Анотація. *Мета дослідження* – укласти біографічний огляд основних етапів життєвого шляху брата Йосафата (Василя) Рогатинського та реабілітувати його діяльність із позицій сучасного історичного бачення. **Методологія дослідження** базується на використанні аналітичної та синтетичної критики джерел. Для встановлення об'єктивності інформації використано критичний аналіз тексту документа. **Наукова новизна** вбачається у використанні та запровадженні до широкого обігу архівних матеріалів КДБ (СБУ). **Висновки.** На підставі архівних

© Юрій Стецик, Антоніна Бойчук, 2021

ISSN 2312-2595 (Print) ISSN 2664-3715 (Online)

матеріалів слідчої справи укладено біографічний огляд брата Йосафата (Василя) Рогатинського (ЧСВВ), який був репресований за свої релігійні переконання та критичне ставлення і несприйняття релігійної політики радянської влади. Простежено основні етапи життєвого шляху брата Йосафата (Василя): дитячі роки, здобуття неповної середньої освіти, вступ до василіанського монастиря, служба в австрійській армії, участь у бойових баталіях Першої світової війни, російський полон, повернення до василіанського монашества, виконання обов'язків помічника експедитора у Жовківській василіанській друкарні та диригента церковного хору, арешт, засудження і відбуття покарання у виправно-трудоному таборі, відхід до вичности під час ув'язнення. Розглянуто процес реабілітації брата Йосафата (Василя) Рогатинського як політв'язня радянських концентраційних таборів. Представлено погляди монаха щодо заходів радянських органів влади стосовно національно свідомого українського греко-католицького духовенства та василіанського чернецтва, яке відмовлялося підписувати акт воз'єднання із російською православною церквою. Визначено суб'єктивний політичний чинник у незаконному засудженні та ув'язненні монаха Йосафата (Василя).

Ключові слова: брат; монастир; василіяни; друкарня; помічник експедитора.

Yurii STETSYK

PhD hab. (History), Professor, Professor, Department of History of Ukraine, Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University, 24, Ivan Franko Str., Drohobych, Ukraine, postal code 82100 (stetsyk_u_o@ukr.net)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1795-687X>

ResearcherID: <https://publons.com/researcher/1959605/E-5136-2018>

Antonina BOICHUK

Postgraduate Student at the Educational and Scientific Institute of Music Arts, Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University, 24, Ivan Franko Str., Drohobych, Ukraine, postal code 82100 (art_science@ukr.net)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5401-8343>

To cite this article: Stetsyk, Yu., & Boichuk, A. (2021). Dukhovna ofira brata Yosafata (Vasyliia) Rohatynskoho ChSVV (1885–1948) [Spiritual Sacrifice of Brother Josafat (Vasyl) Rohatynsky OSBG (Order of Saint Basil the Great) (1885–1948)]. *Problemy humanitarnykh nauk: zbirnyk naukovykh*

prats Drohobytskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka. Seriiia Istoriia – Problems of Humanities. History Series: a collection of scientific articles of the Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University, 8/50, 87–98. doi: <https://doi.org/10.24919/2312-2595.8/50.240966> [in Ukrainian].

SPIRITUAL SACRIFICE OF BROTHER JOSAFAT (VASYL) ROHATYNSKY OSBG (ORDER OF SAINT BASIL THE GREAT) (1885–1948)

Summary. *The purpose of this study is to make a biographical review of the main stages of Josafat (Vasyl) Rohatynsky's life and to rehabilitate his activity from the standpoint of modern historical vision. Research methodology is based on the use of analytical and synthetic critique of sources. Critical analysis of the text of the document was used to establish the objectivity of the information. The scientific novelty is seen in the use and introduction into wide circulation of KGB (SBU) archival materials. Conclusions.* *On the basis of archival materials of the legal case, a biographical review of Brother Josafat (Vasyl) Rohatynsky (OSBG) was compiled, who was repressed for his religious beliefs and critical attitude and disapproval of the religious policy of the Soviet authorities. The main stages of Brother Josafat's (Vasily's) life are traced: childhood, incomplete secondary education, admission to the Basilian monastery, service in the Austrian army, participation in the battles of the First World War, Russian captivity, return to Basilian monasticism, acting as a freight forwarder in Basilian printing house of Zhovkov and the conductor of the church choir, arrest, conviction and serving a sentence in a labor camp, death to eternity during imprisonment. The article considers the process of rehabilitation of Brother Josafat (Vasyl) Rohatynsky as a political prisoner of Soviet concentration camps. The authors consider the monk's views on the measures taken by the Soviet authorities against the nationally conscious Ukrainian Greek Catholic clergy and Basilian monastics, who refused to sign an act of reunification with the Russian Orthodox Church. The subjective political factor in the illegal conviction and imprisonment of the monk Josafat (Vasyl) has been determined.*

Key words: *brother; monastery; Basilians; printing house; assistant freight forwarder.*

Постановка проблеми. У сучасних умовах реабілітації церковних діячів української греко-католицької церкви постає необхідність у дослідженні постраждалих від політичних репре-

сій радянського окупаційного режиму василіанських монахів, які пожертвували життям задля збереження національної церкви, оскільки відмовилися підписатися про об'єднання із російським православ'ям. За свої стійкі та критичні позиції як українська церковна еліта (провідники церкви), так і пересічні церковно-служителі та віруючі зазнали гонінь, переслідувань та ув'язнення. У цих жорстоких умовах сталінських репресій було знищено найбільш свідомих українських патріотів, які були не тільки серед простого народу, але й у середовищі василіанського чернецтва. Хоча Василіанський Чин намагався всіма способами бути поза політичними процесами, однак самостійницька позиція його діячів йшла всупереч офіційній релігійній політиці радянської влади. Відповідно це стало приводом до ліквідації василіанських монастирів на західних землях та ув'язнення чернецтва. У наш час визріла необхідність відновити історичну пам'ять про невинно замучених монахів Чину Святого Василя Великого (ЧСВВ) шляхом системного вивчення слідчих справ, які були укладені радянськими каральними органами влади та збереглися до наших днів і потребують запровадження до широкого наукового і громадського огляду.

Аналіз останніх досліджень. Обрана нами постать не була предметом спеціального вивчення. Окремі дослідники, вивчаючи радянські репресії на західноукраїнських землях (Ільницький, 2015), український визвольний рух (Ільницький, 2012, 2017), історію Василіанського Чину (Ваврик, 1958; Назарко, 1982; Патрило, 1992; Стасів, 2018) та трагічну долю греко-католицького духовенства (Прах, 2015) звертають увагу на відомих діячів Галицької провінції (Blazejowskyj, 1995; Стецик, 2018), залишаючи натомість на задньому плані пересічних монахів (братів), які в умовах військових потрясінь (дві світові війни) не зуміли здобути богословської освіти та скласти чернечі обіти професа і відповідно займалися веденням монастирських господарств або ж були допоміжним персоналом у видавничій справі. Відповідно в наш час постать брата Йосафата (Василя) Рогатинського залишається не дослідженою в українській церковній історіографії, оскільки тривалий час кримінальна справа залишалася засекреченою та недоступною в архівах КДБ (СБУ) (АУСБУ ЛО,

спр. 31690). Сьогодні появилася можливість опрацювати ці матеріали та запровадити їх до широкого наукового обігу.

Мета публікації – укласти біографічний огляд основних етапів життєвого шляху брата Йосафата (Василя) Рогатинського та реабілітувати його діяльність із позицій сучасного історичного бачення.

Виклад основного матеріалу. Василь Дмитрович Рогатинський (чернече ім'я Йосафат) народився 4 жовтня 1885 р. у с. Білявинці Бучацького району Тернопільської області. Із 1893 р. до 1900 р. навчався у неповній середній школі с. Білявинці. Після завершення навчання переїхав до м. Бучач, де вступив до монастиря і одночасно навчався по різних релігійних зібраннях. У цьому монастирі проживав до 1905 р., а потім переїхав до с. Крехів Жовківського району Львівської області, де також служив при монастирі до 1908 р. Офіційно 28 січня 1906 р. вступив до новіціату, а вічні аскетичні обіти склав 15 жовтня 1911 р.

Із 1908 до 1914 р. проживав при Жовківському монастирі, звідки був призваний до австрійської армії, де до 1916 р. служив рядовим солдатом та брав участь у боях проти російської армії. Тоді ж потрапив у полон до росіян, де перебував упродовж трьох років (до 1919 р.). Із 1919 до 1931 р. був у Бучацькому монастирі, а потім переїхав до м. Варшава, де до 1935 р. також проживав у василіанській обителі. Упродовж 1935–1941 рр. мешкав у Жовківському монастирі, із 1941 до 1943 р. – у Бучацькому. Із 1943 до 8 квітня 1946 р. проживав при Жовківському монастирі, звідкіля у квітні 1946 р. переведений до Крехівської обителі, де й перебував до часу затримання (13 серпня 1946 р.) (АУСБУ ЛО, спр. 31690, арк. 14).

Під час німецької окупації проживав у Жовківському монастирі, де керував церковним хором і одночасно працював помічником експедитора, виконуючи обов'язки, із поширення серед цивільного населення журналу «Місіонер» та різної виданої релігійної літератури. Експедитором видавництва був Микола Тремблук, а його заступником Василь Рогатинський. Директором видавництва був настоятель Жовківського монастиря о. Михайло Пелех, а головним редактором – о. Ієронім Тимчук, а його заступником – о. Кирницький (АУСБУ ЛО, спр. 31690, арк. 15).

У період німецької окупації у жовківському видавництві отців-василіян видавалася релігійна література для цивільного населення, зокрема, журнал «Місіонер» (виходив один раз на місяць). Друкарня працювала до часу вигнання німецьких окупантів із території Жовківського району. Із приходом радянської влади видавництву було заборонено друкувати молитовники та журнал «Місіонер» із невідомих брату Йосафату (Василію) причин. Із 1946 р. у цій редакції виходить радянська районна газета «Нове життя». У журналі «Місіонер» в період німецької окупації друкувалися статті релігійного характеру. У видавництві на брата Йосафата (Василія) Рогатинського як помічника експедитора покладался обов'язок розсилати надруковані молитовники та журнал «Місіонер» за адресами передплатників. У період німецької окупації не піддавався допитам та арешту з боку німецької влади. Із приводу поширення релігійної літератури німецька влада не видавала жодної вказівки. Із німецького генштабу з м. Львів раз на місяць приїжджала уповноважена особа, яка спілкувалася із головним редактором та оглядала видавничу продукцію (АУСБУ ЛО, спр. 31690, арк. 16).

Був знайомий зі Стефанією Миколаївною Гумін із с. Воля Висоцька Жовківського району Львівської області (із 1939 р.), яка у 1944 р. була арештована органами радянської влади та відбувала термін покарання у м. Воркута (Комі АССР). Відносини із нею були нормальними, ніколи не виникало сварок та зведення порохунків. До моменту арешту провадив із нею активне листування. Під час допитів заперечував, що у своїх листах подавав наклепи на радянську владу. Після представлення тексту листа підтвердив, що це він писав власною рукою і визнав, що поширював наклеп на радянську владу. Повідомив, що подібні листи із наклепом на радянську владу посилав до інших адресатів. У листах критикував радянську владу за неправдиву свободу для її громадян, оскільки більшість священників арештовані і гинуть по тюрмах, цілі села без священників, частина греко-католицького духовенства під страхом і тиском підписалися на перехід до православ'я. Радянська влада змушує священників писати заяви про з'єднання греко-католицької церкви із православною. Із Жовківського монастиря всіх священників та братів примусово переселили до Крехівської обителі. Багато чернечого

духовенства із Жовківського, Львівського та інших монастирів арештовують та засуджують до ув'язнення, дехто із них (як наприклад Керничний, Теодорович, відійшли у вічність, тобто померли у тюрмах, а священник Савчин відправлений на Схід для відбуття терміну покарання). Радянська влада у нічому невинних священників садить у тюрми, де вони помирають із голоду, і все приховує від народу, не розкриває всієї правди, та змушує людей голодувати. У своїх листах він підтримує Стефанію Гумин, зазначаючи, що вона обрала тернистий, але праведний шлях, а не пішла легкою дорогою на співробітництво із радянською владою. Підтвердив, що в інших своїх листах критикував радянську владу (АУСБУ ЛО, спр. 31690, арк. 17).

Слідчий підозрював В.Д. Рогатинського у проведенні нелегальної антирадянської роботи, яка була спрямована проти заходів органів радянської влади у Західній Україні. Спочатку був затриманий на 48 годин із триманням під вартою у внутрішній тюрмі УМДБ ЛО до встановлення особистості (постанова УМДБ Львівської області про затримання від 14 серпня 1946 р.) (АУСБУ ЛО, спр. 31690, арк. 2–3).

14 серпня 1946 р. постанова на арешт була санкціонована прокурором Львівської області. Прокурор визнав, що В.Д. Рогатинський, будучи монахом монастиря Василянського Чину, як у період німецької окупації, а також після вигнання німців із території Львівської області, поширював серед населення профашиську літературу та мав зв'язки із ув'язненими членами ОУН, подавав наклепи на радянську владу, скеровував у табори документи антирадянського характеру. Все це підтверджується показами свідків Н.Я. Тремблюк, Н.К. Ільчатин та іншими матеріалами, які долучені до справи. Прокурор постановив, що Василь Дмитрович Рогатинський, що проживає у Крехівському монастирі Жовківського району Львівської області підлягає арешту та обшуку і одночасному накладенню арешту на його майно. Підлягає арешту, оскільки може ухилитися від слідства та суду, відповідно обрано міру попередження – тримання під вартою (АУСБУ ЛО, спр. 31690, арк. 4).

13 серпня 1946 р. проведено обшук у келії В.Д. Рогатинського у Крехівському монастирі співробітниками УМДБ ЛО та виявлено тільки паспорт і свідоцтво. Під час обшуку проведено опис

майна, що належало підозрюваному брату Йосафату (Василію) Рогатинському, що свідчить про досить скромний уклад чернечого життя: пальто зимове чорне – 1 шт.; штани у полоску – 1 шт.; ряса чорна – 1 шт.; сорочки – 3 шт.; калісони – 3 шт.; рушники – 2 шт.; матрац із трьох подушок – 1 шт.; одягло ватне – 1 шт.; подушки – 2 шт. (АУСБУ ЛО, спр. 31690, арк. 9–10).

Під час німецької окупації та після неї працював диригентом хору в Жовківській монастирській церкві. Із перших днів становлення німецької влади церковний хор під його керівництвом почав співати націоналістичні пісні, які попередня радянська влада забороняла. Він усвідомлював, що його дії є антирадянськими, але це був такий період життя, коли такі пісні співалися по більшості храмів краю. Крім того, працював експедитором при друкарні Жовківського монастиря, відправляв передплатникам видану літературу, у тому числі журнал «Місіонер», в якому друкувалися релігійні матеріали та статті на антирадянську тематику.

Після вигнання німецьких окупантів продовжував займатися розповсюдженням антирадянської релігійної літератури, зокрема журналу «Місіонер», якого впродовж 1944 р. було розіслано по всій Галичині у кількості 5 000 екземплярів, частина із них через деякий час поверталася назад (АУСБУ ЛО, спр. 31690, арк. 12–13).

У листопаді 1945 р. повідомив вірянам Жовківського монастирського храму про видання розпорядження про переселення монахів із Жовкви до Крехова. Віруючі жінки, у кількості 40 осіб, організувалися та ходили із клопотанням до секретаря райкому партії із проханням залишити монахів у Жовкві. В організації цього походу обвинувачувався Василь Рогатинський (АУСБУ ЛО, спр. 31690, арк. 13).

Під час допиту на запитання слідчого – чи вважає себе винуватим перед органами радянської влади за свою антирадянську діяльність, відповів, що насправді він має провину перед радянською владою, але її виправив своєю чесною роботою. У представленому обвинуваченні брат Йосафат (Василь) визнавав себе винним у тому, що під час німецької окупації поширював антирадянську релігійну літературу (журнал «Місіонер» та «Календар Місіонаря»), які видавалися у друкарні Жовківського василіанського монастиря. А також у тому, що писав до своїх знайомих

листи антирадянського змісту. Не визнавав себе винуватим у проведенні антирадянської агітації, оскільки ніяких заходів не організовував та зв'язків із націоналістичним підпіллям не мав (АУСБУ ЛО, спр. 31690, арк. 22).

Обвинуваченням було представлено збірку журналів «Місіонер» та «Календар Місіонаря» за 1942 і 1944 рр. Він підтвердив, що саме ці журнали із релігійним антирадянським змістом поширював серед населення. Також представлено два листи за 1946 р. (один адресований у м. Воркута до Стефанії Гумин, а другий у Тернопільську область до Параски Остапишин), які визнав, що написав власною рукою. Пояснив, що основним мотивом написання листів антирадянського змісту було нерозуміння політики радянської влади, її заходів, які видавалися для нього «туманними». Визнав себе винуватим у змісті цих листів. Брат Йосафат повідомив слідчому, що йому не відомо за які провини Стефанію Гумін органи КДБ арештували, засудили та депортували до м. Воркута (до справи долучено довідку, що вона арештована 13.10.1944 р. та засуджена як учасниця ОУН), Параскевія Остапишин була двоюрідною сестрою брата Йосафата (Василя), із якою він листувався як із найближчою родичкою (АУСБУ ЛО, спр. 31690, арк. 23–24).

Оскільки у слідчій справі відсутня фотографія брата Йосафата (Василя) Рогатинського, то про його зовнішній вигляд було укладено словесний портрет: ріст – середній 165–170 см.; фігура – повна; плечі – горизонтальні; шия – коротка; колір волосся – із сивиною; колір очей – голубі; обличчя – кругле; лоб – високий; брови – дугоподібні; ніс – великий; рот – малий; губи – тонкі; підборідок – скошений; вуха – малі (АУСБУ ЛО, спр. 31690, арк. 7).

Вироком Львівського обласного суду від 22 жовтня 1946 р. на підставі ст. 54-10 ч. 2 КК УРСР В.Д. Рогатинський був засуджений до 10 років виправно-трудових таборів (ВТТ) із позбавленням у правах на 5 років та конфіскацією майна. Визнаний винним у тому, що, будучи монахом Жовківського монастиря з 1935 р. до дня арешту, розповсюджував серед населення журнал «Місіонер» та іншу літературу антирадянського змісту (АУСБУ ЛО, спр. 31690, арк. 49). Відбував покарання у с. Ляцьке Золочівського району Львівської області (АУСБУ ЛО, спр. 31690, арк. 57). Помер у ВТТ 16 березня 1948 р. (АУСБУ ЛО, спр. 31690,

арк. 56). Причина смерті не встановлена. Реабілітований прокуратурою Львівської області 27 січня 1994 р. і на нього розповсюдилася дія ст. 1 Закону України від 17 квітня 1991 р. «Про реабілітацію жертв політичних репресій на Україні» (АУСБУ ЛО, спр. 31690, арк. 58).

Висновки. На підставі архівних матеріалів слідчої справи укладено біографічний огляд брата Йосафата (Василя) Рогатинського (ЧСВВ), який був репресований за свої релігійні переконання та критичне ставлення і несприйняття релігійної політики радянської влади. Простежено основні етапи життєвого шляху брата Йосафата (Василя): дитячі роки, здобуття неповної середньої освіти, вступ до василіанського монастиря, служба в австрійській армії, участь у бойових баталіях Першої світової війни, російський полон, повернення до василіанського монашества, виконання обов'язків помічника експедитора у Жовківській василіанській друкарні та диригента церковного хору, арешт, засудження та відбуття покарання у виправно-трудоному таборі, відхід до вічності під час ув'язнення. Розглянуто процес реабілітації брата Йосафата (Василя) Рогатинського як політв'язня радянських концентраційних таборів. Проаналізовано погляди монаха щодо заходів радянських органів влади стосовно національно свідомого українського греко-католицького духовенства та василіанського чернецтва, яке відмовлялося підписувати акт воз'єднання із російською православною церквою. Визначено суб'єктивний політичний чинник у незаконному засудженні та ув'язненні монаха Йосафата (Василя).

Джерела та література

АУСБУ ЛО – Архів Управління Служби безпеки України у Львівській області.

Ваврик, М. (1958). *По василіанських монастирях*. Торонто: В-во Отців василіян.

Гльницький, В. (2012). *Провід ОУН Карпатського краю*. Торонто–Львів: Видавництво «Літопис УПА».

Гльницький, В. (2015). Радянські карально-репресивні органи: особливості формування в Карпатському краї. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 13*, 21–45. Дрогобич: Посвіт.

- Гльницький, В.** (2017). Основні форми співпраці українського визвольного руху з різними соціальними групами населення у Карпатському краї ОУН. *Східноєвропейський історичний вісник*, 2, 64–70. Дрогобич: Посвіт.
- Назарко, І.** (1982). Сильветки перших василянів після Добромильської реформи. *Записки ЧСВВ* (Сер. II, сек. II, т. XI) (с. 451–522). Рим: В-во отців-василянів.
- Патрило, І.** (1992). Нарис історії Галицької Провінції ЧСВВ. *Записки ЧСВВ* (Сер. II, сек. I, т. 48) (с. 301–382). Рим: В-во отців-василянів.
- Прах, Б.** (2015). *Духовенство Перемиської єпархії та Апостольської адміністрації Лемківщини* (Т. 1–2). Львів: В-во УКУ.
- Стасів, К.** (2018). *Чернеча офіра Христові й Вітчизні*. Жовква: Місіонер.
- Стецьк, Ю.** (2018). Кристинопільська капітула Галицької провінції ЧСВВ 1909 р.: збереження чернецтвом традицій самоврядування. *Східноєвропейський історичний вісник*, Спеціальний випуск 3, 21–31. Дрогобич: Посвіт.
- Blazejowskyj, D.** (1995). *Historical sematism of the eparchy of Peremysh including the Apostolic Administration of Lemkivscyna (1828–1939)*. Lviv: Kamenyar.

References

- AUSBU LO – Arkhiv Upravlinnia Sluzhby Bezpeky Ukrainy u Lvivskii oblasti [Archive of the Security Service of Ukraine in Lviv region] [in Ukrainian].
- Vavryk, M.** (1958). *Po vasyliianskykh monastyriakh [In the Basilian monasteries]*. Toronto: V-vo Ottsiv-vasyliian [in Ukrainian].
- Пнытський, В.** (2012). *Provid OUN Karpatskoho kraiu [Leadership of the OUN in Karpatskyi Krai]*. Toronto – Lviv: Vydavnytstvo "Litopys UPA" [in Ukrainian].
- Пнытський, В.** (2015). Radianski karalno-represyvni orhany: osoblyvosti formuvannia v Karpatskomu kraii [Soviet punitive-repressive bodies: features of formation in Carpathian land]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk: mizhvuzivskiyi zbirnyk naukovykh prats molodykh vchenykh Drohobyskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka – Humanities science current issues: Interuniversity collection of Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University Young Scientists Research Papers*, 13, 21–45. Drohobych: Posvit [in Ukrainian].
- Пнытський, В.** (2017). Osnovni formy spivpratsi ukrainskoho vyzvolnoho rukhu z riznymy sotsialnymy hrupamy naseleння u Karpatskomu kraii OUN [Basic forms of co-operation of the Ukrainian liberation movement with various social groups of population in the Carpathian territory of

- the OUN]. *Skhidnoevropeiskyi istorychnyi visnyk – Eastern European Historical Bulletin*, 2, 64–70. Drohobych: Posvit [in Ukrainian].
- Nazarko, I.** (1982). Sylvetky pershykh vasyliian pislia Dobromylskoi reformy [Silhouettes of the first Basilians after the Dobromil reform]. *Zapysky ChSVV – Annals of OSBM* (Ser. II, sec. II, vol. XI) (pp. 451–522). Romae: PP. Basiliani [in Ukrainian].
- Patrylo, I.** (1992). Narys istorii Halytskoi Provintsii ChSVV [Essay on the history of the Galician Province of OSBM]. *Zapysky ChSVV – Annals of OSBM* (Ser. II, sec. I, vol. 48) (pp. 301–382). Romae: PP. Basiliani [in Ukrainian].
- Prakh, B.** (2015). *Dukhovenstvo Peremyskoi yeparkhii ta Apostolskoi administratsii Lemkivshchyny [The Clergy of the Peremyshl Eparchy and the Apostolic Administration of Lemkivshchyna]*. (Vols. 1–2). Lviv: V-vo UKU [in Ukrainian].
- Stasiv, K.** (2018). *Chernecha ofira Khrystovi y Vitchyzni [The monk offers to Christ and the Fatherland]*. Zhovkva: Misioner [in Ukrainian].
- Stetsyk, Yu.** (2018). Krystynopilska kapitula Halytskoi provintsii ChSVV 1909 r.: zbrezhennia chernetstvom tradytsii samovriaduvannia [Cristinopil chapter of Galician province of the OSBM in 1909: the preservation by monks of the tradition of self-governance]. *Skhidnoevropeiskyi istorychnyi visnyk – Eastern European Historical Bulletin*, special issue 3, 21–31. Drohobych: Posvit [in Ukrainian].
- Blazejowskyj, D.** (1995). *Historical sematism of the eparchy of Peremysl including the Apostolic Administration of Lemkivscyna (1828–1939)*. Lviv: Kamenyar.

*Стаття надійшла до редакції 06.08.2021 р.
Стаття рекомендована до друку 12.10.2021 р.*